

Czy zaburzenia SI wpływają na naukę w szkole?

Kilka słów o zaburzeniach integracji sensorycznej:

Według Jean Ayres integracja sensoryczna to możliwość rejestrowania informacji ze świata zewnętrznego przez narządy zmysłów, ich przetwarzanie w ośrodkowym układzie nerwowym i wykorzystanie do celowego działania. To zdolność do odczuwania, rozumienia i organizowania informacji dostarczanych przez zmysły z otoczenia oraz własnego ciała. Pozwala ona segregować, porządkować i składać w całość pojedyncze bodźce.

Kiedy bodźce przepływają w zorganizowany i zintegrowany sposób, mózg może je dobrze odczytać i wykorzystać je do tworzenia wyobrażeń dotyczących nas samych i otaczającego świata, opracowania naszych zachowań, przyswajania wiedzy, a właściwe, adekwatne do bodźca zachowanie pojawia się w sposób naturalny.

W przypadku, kiedy przepływ bodźców odbywa się w niezorganizowany sposób, zakłóca to wykonywanie codziennych czynności, również naukę, jest niejednokrotnie przyczyną wielu zaburzeń wtórnych w sferze emocjonalno-społecznej.

Jak dziecko z zaburzeniami SI czuje się w szkole?

W szkole, mózg dziecka z zaburzeniami integracji sensorycznej poddawany jest ciągłej i nadmiernej stymulacji, na którą reaguje. Łatwo się rozprasza z powodu światła, hałasu, panującego chaosu. W pewnym momencie dochodzi do przebodźcowania, tego wszystkiego jest za dużo i zbyt intensywnie. Mózgu uniemożliwia dziecku koncentrację, dlatego nie jest ono w stanie zrozumieć tego, co tłumaczy nauczyciel, nie jest w stanie wysiedzieć w ławce.

Jest poddenerwowane i nie może się wyciszyć. Nawet przypadkowe popchnięcie może wywołać reakcję złości i agresji, będącą automatyczną reakcją na bodźce, z którymi dziecko nie potrafi sobie poradzić. Ponieważ problemy te występują na poziomie procesów mózgowych, w podświadomości i poza kontrolą dziecka, często nie potrafi ono rozmawiać o swoich kłopotach, wyjaśnić ich przyczyn, gdyż samo nie rozumie, co się z nim dzieje. Czuje, że jest mu źle, ale dlaczego już trudniej jest wytłumaczyć.

Wpływ zaburzeń integracji sensorycznej na naukę w szkole.

Nie ma wątpliwości, że zaburzenia integracji sensorycznej wpływają na rozwój dziecka, a zatem na jego zdolność do nauki oraz samoocenę. Nie można lekceważyć związku integracji sensorycznej z rozwojem emocjonalnym i społecznym dziecka. Postrzeganie zmysłowe stanowi podstawę tworzenia wizerunku rzeczywistości.

Istnieje wiele doniesień naukowych potwierdzających wpływ zaburzeń SI na problemy z zachowaniem oraz emocjami i uwagą. Dowiedziono również, że zaburzenia przetwarzania sensorycznego wpływają na kształtujące się temperamentu i osobowość.

Podwrażliwość sensoryczna została oceniona jako negatywny marker rozwoju adaptacyjnych zachowań społecznych.

Objawy zaburzeń procesów sensorycznych u uczniów w szkole .

Jeśli mózg nie przetwarza odpowiednio informacji sensorycznych, zwykle nie kieruje też sprawnie reakcjami dziecka. Skutkiem może być problem nie tylko z zachowaniem, radzeniem sobie z codziennymi obowiązkami i stresem, współdziałaniem z otaczającym światem ale również z nauką.

Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej często:

- są nadaktywne lub rozkojarzone, co powoduje, że nie są w stanie usiedzieć na miejscu, niemal cały czas są w ruchu, biegają zamiast chodzić, nie potrafią się skupić.
- gorzej radzą sobie z nowymi sytuacjami, co w nowym miejscu, grupie, z nowym opiekunem staje się niekiedy ogromnym problemem,
- opóźnienie w rozwoju mowy i języka, niegroźne w środowisku domowym (bo zwykle opiekunowie doskonale rozumieją dziecko, nawet jeśli ono nie mówi, bądź mówi „po swojemu”), w przedszkolu, szkole powoduje utrudniony kontakt zarówno z rówieśnikami jak i z opiekunem,
- mają problemy z koordynacją ruchową, często się potykają i tracą równowagę, szybko się męczą, powoduje to problemy z pisaniem (wypuszczanie ołówka z ręki, konieczność podpierania głowy), układaniem puzzli, konstruowaniem budowli,
- nieprawidłowe przetwarzanie słuchowe może skutkować nierozumieniem poleceń i pytań nauczyciela, niesłyszeniem ich pomimo uwagi kierowanej na nauczyciela,
- problem z koordynacją wzrokowo-ruchową, może powodować, że dziecko nie będzie nadążać z przepisywaniem z tablicy, będzie gubiło linie, słowa lub litery w wyrazach, będzie je powtórnie odczytywało, co będzie wpływało na płynność czytania i dokładne rozumienie tekstu,
- słaba integracja sensoryczna może spowodować niską samoocenę, co wpływa na pojawianie się zaburzeń wtórnych emocjonalno-społecznych (niska samoocena generuje dalej wycofywanie się dziecka z grupy rówieśniczej),
- problem z integracją sensoryczną może bezpośrednio zakłócać proces uczenia się zachodzący w mózgu lub może skutkować złym zachowaniem, które utrudnia wykonywanie obowiązków szkolnych.

Dzieci z zaburzeniami sensorycznymi często bywają niezrozumiane przez otoczenie ludzi dorosłych, którzy interpretują ich zachowania w sposób negatywny.

To, że zaburzenia integracji sensorycznej nie widać nie znaczy, że ich nie ma. Dzieciaki, nie dość, że dźwigają ogromny bagaż, dodatkowo przypisuje się im wszystko, czego nie lubi się w szkole.

Dzieci bez diagnozy (a niekiedy nawet z diagnozą) są postrzegane jako niegrzeczne, leniwe, źle wychowane. Zdarza się, że zachowuje się agresywnie, popada w konflikty z rówieśnikami, jakby robiło to dla zabawy.

Te objawy ze sfery emocjonalnej i społecznej okazują się być często wtórnymi zaburzeniami do powodujących je deficytów integracji sensorycznej.

Co pomaga dziecku z zaburzeniami SI przetrwać szkołę?

Diagnoza, terapia i współpraca! Prawidłowa diagnoza oraz podjęcie terapii i wspierających działań w szkole i w domu pomogą dziecku przetrwać szkołę. Dziecko w trakcie dobrze dobranej terapii czując, że odnosi sukcesy w zwiększającej się liczbie coraz bardziej skomplikowanych zadań, podnosi swoją samoocenę i chętniej uczestniczy w zajęciach. Swoje doświadczenia zaczyna przenosić poza salę terapeutyczną. Zmienia się obraz dziecka i jego funkcjonowanie w środowisku.

Aby zapobiec niepożądanym, trudnym zachowaniom dziecka, musimy najpierw zrozumieć, co je wywołuje. Bez rzetelnej diagnozy i właściwie dobranej terapii ani rusz. Zmiana zachowania to proces, który potrzebuje czasu.

Warto również pamiętać o jak najlepszym dostosowaniu procesu edukacyjnego w szkole oraz warunków w jakich przebywa dziecko: bodźce płynące z otoczenia (szczególnie te wpływające negatywnie na dziecko) takie jak wystrój sali, nadmierny hałas, zbyt kolorowe ozdoby na ścianach, jaskrawe światło, zapachy, suszarki do rąk w łazienkach.

Współpraca rodzic – terapeuta – szkoła

W idealnym świecie rodzice, terapeuci i nauczyciele współpracują ze sobą, działając dla dobra dziecka. Każde dziecko bowiem ma prawo do nauki i niezależnie od indywidualnych cech, potrzeb, zdolności i zainteresowań, należy zapewnić mu szansę osiągnięcia odpowiedniego poziomu kształcenia. Wszystkie działania (rodziców, terapeutów i nauczycieli) powinny być skoordynowane i skoncentrowane na rozwoju dziecka, tak by mogło ono w pełni rozwinąć swoje zdolności i zainteresowania.

Współdziałanie szkoły i rodziny może przynieść ogromne korzyści. Sprzyja poznaniu i rozumieniu uczniów przez nauczycieli, uzgodnieniu właściwego podejścia wychowawczego, udzieleniu sobie wzajemnej pomocy oraz stwarzaniu właściwej atmosfery wychowawczej w szkole i w domu.

Zaburzenia integracji mają wpływ na każdy aspekt życia dziecka.

Zaburzenia integracji sensorycznej bez wątpienia wiążą się z kłopotami dzieci w nauce, zaburzeniami językowymi, problemami wychowawczymi i wywoływać mogą inne trudności natury psychologicznej. Sprawiają również wiele kłopotów w codziennym funkcjonowaniu, w relacjach z rówieśnikami, wielokrotnie powodują niską samoocenę oraz wpływają na poczucie własnej wartości.